

розвитком ерозії в середині і нижній частині схилу та пертзволоженням і оглеєнням в нижній та шлейфовій частині схилу.

Зменшення урожайності вниз по схилу складає до 10,3 ц/га (30 %) порівняно з ґрунтом верхньої частини схилу.

ОЦІНКА НОМЕРІВ ГРЕЧКИ ГІБРИДНОГО ПОХОДЖЕННЯ У СЕЛЕКЦІЙНОМУ РОЗСАДНИКУ

Камінна О.О., студентка 3-го курсу спеціальності 6.090101 «Агрономія» навчально-наукового інституту агротехнологій і природокористування ПДАТУ

Науковий керівник: кандидат с.-г. наук, доцент Вільчинська Л.А.

Кафедра селекції, насінництва і загальнобіологічних дисциплін

Гречка - важлива сільськогосподарська господарська культура, яка займає достойну нішу в структурі посівних площ. На Україні у 2010 році валовий збір продукції становив 133,7 тис. т з середньою урожайністю 6,7 ц/га, загальна зібрана площа 198,6 тис. га, а у 2011 році валовий збір продукції зріс до 281,5 тис. т з середньою урожайністю 9,9 ц/га, загальна зібрана площа складала 285,6 тис. га.

Хмельницька область посіла друге місце в Україні по виробництву гречки. У 2011 році на теренах нашої області було зібрано 30,4 тис. т валової продукції, з середньою урожайністю 8,0 ц/га, загальна кількість зібраних площ становила 38,1 тис. га. Хоча це і непогані показники, але не рекордні. Максимальний зафіксований урожай цього сезону склав 13,6 ц/га у Харківській області, він є високим, але наукові установи подають дані про урожай 25-30 ц/га.

Основним завданням сучасної селекційної науки є створення нових високоурожайних сортів із покращеними технологічними показниками якості зерна.

Мета і завдання досліджень: здійснити порівняльну оцінку нового сорту гречка Малинка за урожайністю, технологічними показниками якості зерна та виділити цінні рослини у порівнянні із сортом-стандартом Вікторія.

Матеріал вивчали згідно загальноприйнятої схеми селекційного процесу. Стандартом у всіх розсадниках виступав сорт Вікторія, занесений до реєстру сортів рослин України, який висівали через групу номерів однакового походження, або через 10 номерів.

Закладку дослідів, оцінку матеріалу, аналіз рослин, урожаю і якості зерна проводили відповідно загальноприйнятій методиці державного сортовипробування. Спосіб сівби – широкорядний з шириною міжрядь 45 см. Сівбу проводили 12 травня.

Польові досліді у звітному році закладали у навчально-науковому дослідному саду ПДАТУ. Схемою досліджень було передбачено здійснити порівняння сорту-стандарту Вікторія із новим сортом Малинка (Українка ×№4013), занесеним до реєстру сортів рослин України у 2010 році. Площа ділянок становила 2,7 м².

Аналіз структури рослин проводили за такими показниками: висота рослин, см; кількість гілок, шт., в т.ч. першого порядку; всіх: кількість вузлів, шт.; на основному стеблі; вузол 1-го: гілкування та суцвіття; кількість суцвіть, зерен, маса зерна з рослини та маса 1000 зерен за Л.П. Бочкарвоюю.

Результати досліджень: За результатами випробування сорту гібридного походження та сорту-стандарту в умовах навчально-наукового дослідного саду слід відмітити, що за тривалістю вегетаційного періоду вони відносяться до пізньостиглих – 100 діб.

Масове цвітіння настає через 26-32 доби. Рослини високі понад 100-125 см. Довжина зони галуження – 31-40 см, зони плодоутворення – понад 71 см. Кількість вузлів у зоні галуження понад 4.

Маса 1000 зерен коливається в межах 25-35,9 гр., вирівняність – 76-92% плівчастість – 21,5-22,7%.

Урожайність гібридного матеріалу на дослідних ділянках коливалась в межах 8,0-19,35 ц/га.

Перед збиранням урожаю було проведено відбір рослин за озерненістю та проведено точний їх облік за господарськими ознаками. Загальна кількість відібраних рослин склала 500 шт.

Основні біометричні показники відібраних рослин наступні: вузлів на головному стеблі – 8-12 шт., вузлів всіх – 23-40 шт., вузол 1-го гілкування – 2-4, суцвіття – 3-6; гілок 1-го порядку – 2-4 шт., гілок всіх – 1-6; кількість: суцвіть – 14-28 шт., зерен на рослині – 11-141 шт., маса зерна з рослини – 0,4-3,5 гр.

Сорт Малинка переважає сорт-стандарт Вікторію за такими біометричними показниками як: висота рослин на 46,8 см, кількістю вузлів на головному стеблі на 2 шт., вузлів всіх на 12,77 шт., кількості суцвіть на 9,8 шт., кількості зерен на 80,36 шт., масі зерна з рослини на 1,88 г, дещо менша маса 1000 зерен на 5,29 г.

Із загальної кількості відібраних рослин було виділено 156, які характеризувалися покращеними біометричними показниками у порівнянні із вищезазначеними та сортом-стандартом.

Порівнюючи урожайність досліджуваних сортів слід відмітити, що сорт Малинка переважає сорт Вікторію за урожайністю на 5,35 ц/га.

За технологічними показниками якості зерна гречки слід відмітити те, що сорт Малинка за масою 1000 зерен переважає сорт Вікторію на 0,35 г, характеризується покращеною вирівняністю зерна на 14,5 % (фракційний склад зерна (Ø4,5-4,0), плівчастість на 0,8% нижче сорту-стандарту.

Отже, сорт Малинка в порівнянні із сортом Вікторія характеризується вищою урожайністю і покращеними технологічними показниками якості зерна його вивчення планується продовжити.

Вивчення оригінальних рослин виділених нами в процесі досліджень планується продовжити у наступному році.

Література

1. Гаврилянчик Р. Ю. Удосконалення елементів технології вирощування гречки в весняних та літніх посівах в умовах південної частини Західного Лісостепу України : автореф. дис. ... канд. с.-г. наук: 06.01.09 / Р. Ю. Гаврилянчик ; Подільський держ. аграр.-техн. ун-т. - Кам'янець-Подільський : Б.в., 2006. – 22 с.

ВПЛИВ ФОРМИ КОРЕНЕПЛОДІВ НА ПРОДУКТИВНІСТЬ ЦУКРОВИХ БУРЯКІВ

Каніщук О.В., студент магістратури спеціальності 8.09010101 «Агрономія» навчально-наукового інституту агротехнологій і природокористування ПДАТУ

Науковий керівник: кандидат с.-г. наук, доцент Ігнат'єв М.О.

Кафедра рослинництва і кормовиробництва

Цукрові буряки у нашій країні є єдиною сировиною для виробництва цукру-продукту, вкрай необхідного для підтримки життєдіяльності людського організму, стійкості його до захворювань, відновлення працездатності у разі фізичної втоми та екстремальних ситуацій.

Впровадження у виробництво інноваційних технологій вирощування і збирання цукрових буряків дозволило значно скоротити затрати праці, але буряководи почали зустрічатися з відповідними труднощами які викликаються нерівномірністю за формою коренеплодів.

Морфологічна невіривняність коренеплодів призводить до втрат значної частини сировини що суттєво знижує збір цукру з одиниці площі й маси сировини при зберіганні та переробці коренеплодів цукрових буряків на цукрових заводах.

Польові досліді з вивчення впливу форми коренеплодів на продуктивність цукрових буряків проводились у сільськогосподарському кооперативі «Летава» Чемеровецького району Хмельницької області протягом 2009-2011 років.

В якості вихідного матеріалу для проведення досліджень використовувався сорт Ялтушківський однонасінний 64.

Досліді закладалися на площі 0,15 га. Особливу увагу приділялося дотриманню рівномірного розміщення рослин на площі. На протязі вегетації велися ретельні спостереження і обліки за розвитком рослин.